

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Petra Mikeše a soudkyň Jiřiny Chmelové a Jitky Zavřelové v právní věci žalobkyně: **K. Z.**, zastoupena Mgr. Lukášem Máchalem, advokátem se sídlem Plzeňská 1972/158, Praha 5, proti žalovanému: **rozhodčí orgán Všeobecné zdravotní pojišťovny České republiky**, se sídlem Orlická 2020/4, Praha 3, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 29. 6. 2023, sp. zn. S-SP-VZP-22-05208910-B89A, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 18. 3. 2024, čj. 17 Ad 14/2023-107,

t a k t o :

Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 18. 3. 2024, čj. 17 Ad 14/2023-107, **se ruší a věc se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] V této věci Nejvyšší správní soud navazuje na nedávný rozsudek rozšířeného senátu, který sjednotil judikaturu správních soudů, pokud jde o určení žalovaného správního orgánu ve věcech týkajících se přezkumu rozhodnutí orgánů zdravotních pojišťoven [rozsudek rozšířeného senátu NSS ze dne 1. 10. 2025, čj. 8 Ads 164/2022-97 (dále „rozsudek RS“)].

[2] Platebními výměry uložila Všeobecná zdravotní pojišťovna ČR žalobkyni povinnost zaplatit dlužné pojistné na veřejném zdravotním pojištění ve výši 72 984 Kč a související penále, a to kvůli zjištění, že žalobkyně neuhradila včas a ve správné výši pojistné za období 1. 10. 2019 až 12. 11. 2022 (dále „rozhodné období“). Všeobecná zdravotní pojišťovna ČR neuznala žalobkyni potvrzení o středoškolském studiu na American Academy in Brno, a tudíž žalobkyně nemohla být zařazena do kategorie osob, za něž hradí pojistné stát

(nezaopatřené děti). Proti platebním výměřům podala žalobkyně odvolání, avšak žalovaný jej rozhodnutím označeným v záhlaví zamítl a oba platební výměry potvrdil.

[3] Žalobou podanou ke Krajskému soudu v Brně žalobkyně brojila proti rozhodnutí žalovaného. Krajský soud v Brně věc usnesením ze dne 1. 9. 2023, čj. 62 Ad 6/2023-77, postoupil Městskému soudu v Praze. Městský soud následně žalobu rozsudkem označeným v záhlaví zamítl. Ke sporné otázce, zda má být středoškolské studium žalobkyně na American Academy in Brno považováno za soustavou přípravu na budoucí povolání dle § 12 odst. 1 a 2 zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, uvedl, že žalobkyně netvrdila, že by daná zahraniční právnická osoba, resp. její odštěpný závod měly sídlo, ústřední správu nebo hlavní místo podnikání v *jiném* členském státě EU nebo že byly založeny podle práva *jiného* členského státu EU. Naopak trvala na tom, že ústřední správa, resp. hlavní místo podnikatelské činnosti se nachází v ČR. V případě daného studia tudíž není možné čerpat užítky pramenící ze svobody usazování a svobodného pohybu služeb v rámci EU.

II. Kasační stížnost a vyjádření žalovaného

[4] Proti rozsudku městského soudu podala žalobkyně (dále „stěžovatelka“) kasační stížnost, v níž navrhla tento rozsudek i napadené rozhodnutí zrušit. Namítala nezákonnost napadeného rozsudku v důsledku nesprávného výkladu § 12 odst. 1 písm. g) zákona o státní sociální podpoře a dále upozornila na vady soudního řízení s tím, že se neměla možnost vyjádřit se k právnímu názoru městského soudu, a tudíž je rozsudek překvapivý a nepředvídatelný. Rozsudek městského soudu rovněž považovala za nepřezkoumatelný.

[5] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že trvá na svém dosavadním názoru ve věci a plně se ztotožňuje se závěry městského soudu v napadeném rozsudku.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[6] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost a dospěl k závěru, že je **důvodná**, avšak z jiných než stěžovatelkou uváděných důvodů.

[7] V návaznosti na rozsudek RS se Nejvyšší správní soud předně zabýval tím, zda městský soud jednal se správným správním orgánem v pozici žalovaného. V opačném případě by mohlo jít o vadu s vlivem na zákonnost napadeného rozsudku městského soudu (viz bod 64 rozsudku RS). K takové vadě musí Nejvyšší správní soud přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 4 s. ř. s.).

[8] Ve vztahu k orgánům zdravotních pojišťoven jako žalovaných správních orgánů podle sjednocujícího výkladu rozšířeného senátu platí, že „[v] řízení o žalobě proti rozhodnutí rozhodčího orgánu VZP (stejně jako proti rozhodnutí revizní komise VZP) je proto podle § 69 s. ř. s. žalovaným správním orgánem přímo tento orgán, nikoliv VZP. Tomu nebrání ani skutečnost, že rozhodčí orgán (revizní komise) nemá samostatnou právní osobnost a že jeho vystupování v řízení před správním soudem bude finančně či administrativně zajišťovat zdravotní pojišťovna“ (bod 55 rozsudku RS). V nyní projednávaném případě je proto podle § 69 s. ř. s. žalovaným přímo rozhodčí orgán Všeobecné zdravotní pojišťovny ČR, nikoliv zdravotní pojišťovna sama. Městský soud však v záhlaví napadeného rozsudku označil jako žalovanou Všeobecnou zdravotní pojišťovnu ČR.

pokračování

[9] Samotné nesprávné určení žalovaného ze strany správního soudu nicméně nestačí pro závěr, že uvedená vada napadeného rozsudku mohla mít i vliv na jeho zákonnost. Jak dovodil rozšířený senát, „o vadu s vlivem na zákonnost [by nešlo], pokud by v řízení před městským soudem fakticky jednala osoba oprávněná jednat přímo za tyto orgány [tj. předseda rozhodčího orgánu nebo jím pověřená osoba], tj. pokud by bylo zřejmé, že její projev vůle lze přičítat rozhodčímu orgánu, resp. revizní komisi, nikoliv celé VZP“ (body 62 a 64 rozsudku RS).

[10] V projednávané věci městský soud také ve svých přípisech týkajících se vedení řízení soustavně za žalovanou označoval Všeobecnou zdravotní pojišťovnu ČR, a to i poté, co obdržel vyjádření k žalobě přímo od rozhodčího orgánu zdravotní pojišťovny, za který jednala jeho předsedkyně. Při ústním jednání nařízeném městským soudem pak za žalovanou stranu jednala zaměstnankyně zdravotní pojišťovny Mgr. J. Š., kterou k tomuto jednání pověřil generální ředitel Všeobecné zdravotní pojišťovny ČR (viz pověření na č. l. 101 spisu městského soudu). Takové jednání ovšem nemůže být přičitatelné orgánu, který měl být správně žalován (tj. rozhodčímu orgánu zdravotní pojišťovny). Pokud tedy městský soud v řízení o žalobě jednal se Všeobecnou zdravotní pojišťovnou ČR a na ústním jednání vycházel z tvrzení, která nejsou přičitatelná rozhodčímu orgánu, ale zdravotní pojišťovně jako celku, dopustil se vady řízení, která mohla mít vliv na zákonnost napadeného rozsudku. Nelze totiž s jistotou předvídat, jak by probíhalo ústní jednání, pokud by městský soud jednal s žalovaným.

[11] Jakkoliv má Nejvyšší správní soud pochopení pro složitou situaci stěžovatelky, za tohoto procesního stavu je předčasné se zabývat jejími kasačními námitkami, tj. podstatou věci týkající se povinnosti k úhradě dlužného pojistného a penále v souvislosti se stěžovatelčiným studiem. Městský soud musí nejdříve provést řízení se správně určeným žalovaným, tj. s rozhodčím orgánem Všeobecné zdravotní pojišťovny ČR (§ 53 odst. 9 zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů).

[12] Nejvyšší správní soud tak uzavírá, že městský soud se dopustil vady, jestliže jednal se Všeobecnou zdravotní pojišťovnou ČR jako se žalovanou. Žalovaným je totiž podle § 69 s. ř. s. je samotný rozhodčí orgán této zdravotní pojišťovny, vůči jehož rozhodnutí směřovala správní žaloba. Tato vada mohla mít vliv na zákonnost napadeného rozsudku, neboť v řízení před městským soudem za žalovanou jednala osoba s pověřením od generálního ředitele zdravotní pojišťovny, a nikoliv předseda rozhodčího orgánu této zdravotní pojišťovny či jím pověřená osoba. V dalším řízení tak městský soud bude v řízení jednat s žalovaným, a nikoliv se Všeobecnou zdravotní pojišťovnou ČR jako takovou.

IV. Závěr a náklady řízení

[13] Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná, a proto rozsudek městského soudu zrušil (§ 110 odst. 1 s. ř. s.). V dalším řízení je městský soud vázán uvedeným právním názorem Nejvyššího správního soudu (§ 110 odst. 4 s. ř. s.).

[14] O náhradě nákladů řízení rozhodne městský soud v novém rozhodnutí (§ 110 odst. 3 věta první s. ř. s.).

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 25. listopadu 2025

Petr Mikeš
předseda senátu